№ 438

Шифрована телеграма от Г. Димитров (Жан) до Ан. Иванов (Велко) с указания за работата на БРП(к)

София, исход. № 531, спец. № 16–25.
18 април 1942 г.

Велко

Твоята шифровка от единадесети април получих. Потвърждавай получаването на всяка моя шифровка. Ускорете създаването на непосредствена радиовръзка с нас. Давайте своевременно сведения за това, което става в страната и особено в армията. Активната политическа кампания против използването на българската армия в антисъветската война трябва да съпроводите с бърза и всестранна подготовка на бунтовете в армията и народното въстание против властвуващата хитлеровска банда на чело с Бориса.

Създавайте въоръжени четнически отряди из нелегалните и други подходящи елементи за работа сред населението и за боеви действия. Организирайте освобождението на арестувани и намиращи се в концентрационни лагери боеви хора и включвайте ги в тия отряди. Включвайте така също антифашистки [настроени] войници и офицери, положението на които в армията е крайно опасно. Организирайте снабдяването с оръжието. На всички свои действия придавайте общонационален, антифашистки характер, а не тясно партийнокомунистически. Наш върховен дълг е да направим всичко, щото на всяка цена да се попречи българските войски да изпълняват палаческата роля в Югославия и да бъдат изпратени на съветско-германския фронт. Нашата свещена обязаност е да помагаме всячески за разгрома на хитлеристките орди, за победата на Червената армия, за осигуряването на свободата и независимостта на българския народ.

Жан

ЦДА, КМФ 40/ 1086, к. 3. Оригинал. Машинопис.

№ 439

Полицейски доклад за процеса на парашутистите и подводничарите, изпратени от СССР

15 юни 1942 г.

На 9 юни 1942 г. в едно от помещенията на Артилерийската школа в София Софийският военно-полеви съд започна да разглежда големия процес срещу дош-

лите през лятото и есента на 1941 година от Съветска Русия в България с подводници и самолети български емигранти[1].

Пред съда са изправени да отговарят 27 души – всички заловени живи, членове от военната организация и парашутните групи. Процесът се води при закрити врати – допуснати са само ограничен брой журналисти (гласност, обаче, по процеса няма да се даде).

По размери и по значение това е, може да се каже, най-големият процес в новата история на България. В него са привлечени да отговарят все големи хора – офицери от съветската армия, професори, главни инженери, учители и др. – всички големи и школувани конспиратори, които са дошли да извършат най-значителния опит за насилствено изменение на държавния строй на България.

* * *

Дейността на емигрантите в България, както и самите те, отива към пълна ликвидация. Броят на членовете от групите на военната организация е 33. Понеже до сега полицията не се е добрала до никакви указания за пристигането и пребиваването на 3-тата група на военната организация, на брой 6 души начело с Христо Боев, може да се предполага вече, че тая група въобще не е дошла в България. При това положение, броят на членовете на военната организация се намалява на 27 души. От тях са обезвредени 19 души (заловени, избити, предали се и самоубили се), продължават да се укриват още 8 души.

За двама от тях не се знае положително дали са пристигнали в България – водачът на 1-а група Иван Винаров и членът на същата Атанас Мискетов. За един има сериозни сведения. че се е прехвърлил на турска територия – Тодор Гърланов от 2-а група (групата на Радионов[2]). Така че при това положение пристигнали в България и укриващи се остават само 5 души от военната организация,

Броят на членовете на парашутните групи беше 31. От тях 29 бяха обезвредени, т.е. заловени, избити, предали се и самоубили се. Останаха да се укриват още двама души, членове на групата на Стоян Палаузов (3-а група), а именно: Стойо Неделчев и Янко Велков Димитров.

При това положение, от пристигналите на българска територия 58 души емигранти от военната организация и парашутистите остават неоткрити още 7 души, а 5 са обезвредени. Това прави 87 % провал. А това е огромен успех на българската полиция.

* * *

Следва новата таблица на парашутистите:

Състоянието на Военната организация и парашутните групи към 15 юни 1942 година.

С подводница.

1 група
на военната организация, тръгнала от Севастопол на 2-3 август 1941 г., вероятно през Цариград:

1. Винаров Иван /Ванко/ Цолов,
родом от гр. Плевен;

2. Комитов Янко Стоянов, роден на 13 август 1897 г. в с. Чонгора (Турция)	предаден на 29 декември 1941 г. от турската полиция;
3. Мискетов Атанас Дойчев, роден в Ямбол;	
4. Фотакиев Тодор Георгиев Николов, роден 1895 г. Бунар Хисар	предаден на 29 декември 1941 г. в от турската полиция

2 група
на военната организация, тръгнала от Севастопол на 5-6 август 1941 г. с подводница и пристигнала на 11 август при устието на р. Камчия:

1. Радионов (Радойнов) Цвятко, роден в с.Крън, Казанлъшко на 10 февруари 1895 г.	заловен на 25 април 1942 г. в София;
2. Цаков Васил Йотов, роден в с. Бъркач, Плевенско	заловен на 25 август 1941 г. в с. Рудник
3. Иван Петров Иванов Изотовски, род. от Берковица	заловен на 2.9.1941 г.около с. Рудник
4. Трифон Георгиев Тодоров, роден в Оглу-Паша, Одринско	предал се на 1.9.1941 г. в с. Рудник;
5. Йозеф Бейдо (Байер), роден в Моравска-Острава (Чехословакия – сега Моравия)	заловен на 4.9.1941 г. с. Бърдарево, Поморийско;
6. Димитър Илиев Димитров родом от Бургас	заловен на 20.9.1941 г. между с. Каблешково и Бургас;
7. Д-р Георги Маринов (Иванов)	укрил се;
8. Блажев	укрил се;
9. Съби Димитров Денев Бакърджиев, родом от Сливен	самоубил се на 8.11.1941 г. гр. Сливен
10. Антон Бекяров Петков, род. с. Средец, Средецко	предал се на 24.9.1941 г. в с. Средец;
11. Гърланов Тодор Димов, род. на 6.8.1901.г. в М.Търново	укрил се (преминал на турска територия)
12. Ангел Ников Георгиев, род. от с. Лесово, Елховско	самоубил се (намерен на 20.10.1941 г. м. Чакмакова, Елховско)
13. Симеон Филип. Славов (Капитан Рак), род. от Търговище	заловен на 16.5.1942 г.в София;
14. Петър (Петърчо) Македонеца	укрил се;

3 група
на военната организация, тръгнала от Севастопол на 14 август 1941 г. в неизвестно направление и неизвестно по какъв начин

1. Христо Боев,

2. Ганю *(Георги)* Павловски,

3. Густав Димитров Влахов,

4. Иванов К.Македонеца,

5. Стаменов,

6. Васил – радист.

4 група
на военната организация, тръгнала от Севастопол с подводница на 25.8.1941 г. и пристигнала на 28 август при устието на р.Камчия

1. Марко Станков Петков (Георги Янков), род. с.Д.Василица, Ихтиманско	заловен на 26.4.1942 г. в гр. Пловдив
2. Аврам Стоянов Петров, род. 19.10.1892 г. в с.Соточино, Берковско	укрил се;
3. Иван Щерев Николов, род. 1900 г. в с.Урум-кьой, Бургаско	заловен на 16. 5.1942. г. в София
4. Делчо Наплатанов Николов, родом от с. Мечка, Панагюрско	заловен на 17.9. 1941.г. в „Бабина локва“ Сливенско землище;
5. Борис Стойков Томчев „Чернооков“, род. Брацигово	заловен на 17.9.1941 г. в „Бабина локва“ Сливенско землище;
6. Георги Антонов	укрил се
7. Стефан Маринов Пашев, род. с. Враца, Ловчанско	заловен на 10.9.1941 г., Котел.
8. Георги Гарбачов Русев, род. 25. 6. 1907 г. в с. Св. Кирилово, Ст. Загорско	убит при престрелката в същото село на 7.3.1942 г.;
9. Васил Вълчанов Додев, род. от Плевен	заловен на 10.9.1941.г. гр. Котел

Парашутисти

1 група
спусната на 13 срещу 14 септември 1941 г. в Добричко

1. Иванов, Атанас Дамянов, род. с.Дълбоки, Ст. Загорско	убит на 7.10.1941 г. между с. Оризаре и с. Жребчево, Н. Загорско;

2. Кирев, Иван Стоянов род. с. Дълбоки, Старо-Загорско	убит на 7.10.1941 г.между с.Оризаре и с. Жребчево, Ново Загорско;
3. Милев, Милю Минчев (Дас–калчето), род. от с. Ветрен Старо-Загорско;	заловен на 19. 3. 1942 г. в с. Ветрен,
4. Димо Стефанов Астажов, род. на 1. 2. 1912 г. в с. Енина,	заловен в края на март 1942 г. между с.с. Енина и Крън;
5. Чернов Владимир Ст. Загорско.	заловен на 19. 3. 1942 г. в с. Ветрен,

2 група
спусната на 13 срещу 14 септември 1941 г. в Добричко

1. Грудов, Груди Филипов, род. с. Боздуганово, Ст. Загорско	убит на 15. 9. 1941 г. при с. Каралий, Добричко;
2. „Кунчев“, Стоян Томов Ганчев, род. с. Белчево, Ст. Загорско	убит на 15. 9. 1941 г. при с. Каралий, Добричко;
3. Стамо Кирев Стамов, род. с. Ц. Аспарухово, Ст. Загорско	убит на 15. 9. 1941 г. при с. Каралий, Добричко;
4. Мартинов, Ценко Петров, род. с. Дълбоки, Ст. Загорско	убит на 15. 9. 1941 г. при с. Каралий, Добричко;
5. Фадеев, Борис	убит на 15. 9. 1941 г. при с. Каралий, Добричко.

3 група
спусната на 18 срещу 19 септември 1941 г. около гр. Трявна

1. Палаузов, Стоян	убит на 19. 9. 1941 г. – Тревненско;
2. Чулев, Божин Петков,	убит на 19. 9. 1941 г. – Тревненско;
3. Стоянов Лъчезар Аврамов, родом от София	заловен на 12. 10. 1941 г. в Елена;
4. Неделчев, Стойо Ив.–Чочев, род. 1905 г. , с. Калояновец, Ст. Загорско	укрил се;
5. Август Димчев Попов, род. в гр. Шумен Поповско	заловен на 18.10.1941 г. с.Пасабина,
6. Янков, Велко (Велю) Димитров, род. с. Калояновец, Ст. Загорско	укрил се
7. Дряновски Иван Петров, род. с. Горско Сливово, Севлиевско	предал се на 19.9.1941.г. с. Белица, Тревненско;
8. Баракин, Григорий Феодорович, родом от Москва	предал се на 20.9.1941 г. Тревненско.

4 група
спусната на 22.9.1941 г. около с. Долно Ботево, Хасковско

1. Табаков, Продан, род. с. Османово, Панагюрско	убит на 12.9. 1941 г. с.Устово, Смоленско;
2. Иванов, Митко Вълков, род. с. Струпец	убит на 12.10.1941 г. с.Устово, Смоленско;
3. Гугински, Метакса, род. о. Левочево, Смоляноко	убит на 12.10.1941 г. о.Устово, Смоленско;
4. Йорданов, Иван Иванов, род. с. Лютидол, Врачанско	върнал се с аероплана и слязъл с групата на Кискинов;
5. Кратунчев, Георги Иванов род. Лесичево с. Голям Извор,	заловен на 27.9.1941 г. в Хасковско;
6. Тепляков, Дмитрий Алексан дрович, род. Петяковка, Тулска губерния	заловен на 28.9.1941 г. в Хасковско;

5 група
спусната на 6.10.1941 г. над Лахона (Лагадинско) между Солун – Серес

1. Кискинов, Йордан с. Копривлен,	убит на 14.11.1941 г. в Неврокопско
2. **Христо Атанасов Дамянов „Касканджията“,** с. Копривлеи, гр. Брацигово	убит на 14.11.1941 г.в Неврокопско;
3. Танев, Васил Констаитинов с. Евангелистрия;	убит на 9.9.1941 г.около
4. Павел Георгиев	убит на 9.9.1941 г. в същото село;
5. Георги Петров Башикаров	заловен на 7.10.1941 г. около с. Изома (Лаханско) Солун-Серес;
6. Димо Трайков Терзийски	убит на 1б.10.1941 г., с.Ксилофан;
7. Йорданов, Ив. Ив., род. с. Лютидол	заловен при Демир Хисарево;
8. Романов, Николай,	заловен на 14.11.1941 г. при с. Копривлен, Неврокопско.

АМВР, об. д. 21252, л. 3 – 8. Печатно.

---

[1] Присъдата по делото на „парашутистите“ и „подводничарите“, дошли в България от СССР, е огласена на 26 юли 1942 г. Осемнадесет души са осъдени на смърт чрез разстрелване: Цвятко Николов Радойнов, Трифон Тодоров Георгиев, Васил Цаков Йотов, Иван Петров Изотовски, Антон Петров Бекяров, Димитър Илиев Димитров, Васил Вълчанов Додев, Стефан Маринов Пашев, Борис Стойков Томчев, Делчо Николов Наплатанов, Август Димов Попов, Георги Иванов Кратунчев, Иван Йорданов Иванов, Мирко Станков Петков, Симеон Филипов Славов, Иван Николов Щерев, Милю Минчев Милев, Димо Стефанов Астажов.

На доживотен строг тъмничен затвор са осъдени 7 души: Йозеф Бейда Баер, Иван Петров Дряновски, Дмитрий Александрович Тепляков, Георги Петров Башикаров, Янко Стоянов Янев Комитов, Тодор Фотакиев Николов, Николай Александрович Романов.

На 15 години строг тъмничен затвор: Лъчезар Аврамов Стоянов, Владимир Александрович Чернов.

Същият ден присъдата на 18-те осъдени на смърт е изпълнена. *(АМВР, об. д. 212521 л. 1–2).*

[2] Псевдоним на Цвятко Радойнов.